

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

A GVH közzétette bankváltással kapcsolatos ágazati vizsgálatának jelentését

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) nemrégiben zárta le a bankváltással kapcsolatos ágazati vizsgálatát. A vizsgálat legfontosabb megállapítása, hogy a hosszú távú üzleti kapcsolatokban jelentősen megnő a szerződéses aszimmetria esélye a pénzügyi szolgáltatók javára, ami káros a versenyre. A hatásosabb verseny érdekében a versenyhatóság szerint, az egyoldalú szerződésmódosítások szigorú újraszabályozására, a végtörlesztési díjak maximálására, összehasonlítható árinformációkra és az állami támogatások hordozhatóságára van szükség.

A választás szabadsága fontos garanciája annak, hogy a fogyasztók valóban a számukra optimális termékhez jussanak hozzá. A hosszú távra szóló üzleti kapcsolatokban a verseny jótékony hatásainak érvényesülése ellen hat, ha a választás szabadsága csak a szerződéskötéskor érvényesül. Ennek ugyanis az a következménye, hogy a szolgáltatóknak csak a szerződéskötés időpontjában kell versenyezniük a fogyasztókért, így a verseny jóléti hatásai csak addig érvényesülnek megfelelően, amíg a piaci viszonyokban, körülményekben nem következik be változás. Amennyiben a szerződés időtartama során a fogyasztó számára kedvezőbb lehetőségek válnak elérhetővé, a piac hatékony működéséhez szükséges, hogy a fogyasztó felülvizsgálhassa korábbi döntését, és a számára legkedvezőbb konstrukcióra válthasson.

A pénzügyi szolgáltatások piacán számos példája figyelhető meg a hosszú távú szerződéses kapcsolatoknak: egyszeri fogyasztási döntéssel a fogyasztók jellemzően hosszú időre veszik igénybe egy adott pénzügyi szolgáltató általuk kiválasztott termékét. A GVH észlelései, eljárásai alapján a lakossági és kisvállalati folyószámlák, valamint a lakossági hiteltermékek közül a személyi hitelek, illetve a szabad felhasználású és lakáscélú jelzáloghitelek esetében tartotta indokoltnak megvizsgálni, hogy vannak-e a váltáshoz kapcsolódó gátjai a hatásos verseny érvényesülésének.

A GVH megállapításai szerint a váltással kapcsolatos szabályozási hiányosságok jelentős mértékben torzíthatják a fogyasztók döntéseit, aminek következtében a vizsgált piacokon a verseny nem mindig érvényesül megfelelően.

Lakossági hitelpiacok

A váltással kapcsolatos nehézségek miatt a vizsgált hitelpiacokon a jellemzően hosszú távú szerződéses kapcsolatokban jelentős aszimmetria figyelhető meg a szolgáltatók javára, ami jelentős mértékben a bankváltással kapcsolatos nehézségekre vezethető vissza. A vizsgált hiteltermékek esetében a GVH négy olyan tényezőt azonosított, amelyek a versenyt torzíthatják.

Alapvetően aláássa a szerződéses aszimmetria kihasználásával kapcsolatos természetes korlátok működését az *egyoldalú szerződésmódosítások* jelenlegi gyakorlata. A módosítások alkalmazásának jelenlegi rendszere egyrészt tartalmában túlzottan széleskörű, másrészt

formájában nem biztosít a fogyasztók számára megfelelő lehetőséget arra nézve, hogy érdemben reagálhassanak az általuk esetlegesen elfogadhatatlannak tekintett változtatásokra. A GVH ennek kiküszöbölése érdekében olyan szabályozás kialakítását kezdeményezi, aminek hatására egyoldalú szerződésmódosítás az egyes szerződések esetében csak objektíven igazolható, a banküzem szempontjából külső események esetében következhet be.

A GVH vizsgálatának megállapításai szerint a vizsgált hitelpiacokon a *váltás jelentős közvetlen fogyasztói kifizetésekkel jár*. A GVH számításai szerint ezeknek a díjaknak a mértéke rendkívül magas, azok minimális mértéke a vizsgált hiteltermékek esetében a futamidő függvényében a hitel jelenértékének 4-10 százalékát teszi ki. A GVH a verseny hatásosabb érvényesülése érdekében javasolja, hogy az európai szabályozási kezdeményezésekkel összhangban az egyik legjelentősebb díj, a végtörlesztési díj kerüljön maximálásra.

Az árak összehasonlíthatóságában meglévő hiányosságok nehezítik a fogyasztók számára a bankok magatartásának értékelését. A GVH ennek fejlesztése érdekében egyrészt kezdeményezi egy független, ellenőrizhető termék-összehasonlító weblap létrehozását, másrészt javasolja a hitelek összehasonlítását szolgáló THM mutató olyan irányú módosítását, hogy az a devizakockázatokat is jelenítse meg.

A lakáscélú állami támogatások esetén a *támogatások hordozhatóságának hiánya* tovább erősíti a szerződésen belüli aszimmetriát a hitelnyújtók javára, hiszen egy esetleges hitelkiváltási döntés esetén az ügyfeleknek a támogatás elvesztésével is számolniuk kell. Annak érdekében, hogy a fogyasztók helyzete erősödjön ezekben a szerződéses kapcsolatokban, a GVH javasolja a támogatás hordozhatóságának megteremtését.

Lakossági és kisvállalati folyószámlapiac

A magyarországi gyakorlat vizsgálata alapján a GVH álláspontja szerint a folyószámla-piaci verseny esetében a váltási díjak sem a lakossági, sem a kisvállalati piacon nem jelentősek, a váltás nehézségei elsősorban az *ajánlatok összehasonlíthatóságának hiányára*, illetve az *ügyintézésrel kapcsolatos nehézségekre* vezethetők vissza. A fogyasztók számára a folyószámla-szolgáltatás igénybevételénél nem állnak rendelkezésre olyan közérthető, az átlagfogyasztó számára könnyen összehasonlítható információk, amelyek alapján racionális döntéshozatalra lennének képesek. Ez alapján valószínűsíthető, hogy az árak összehasonlíthatóságának javításával jelentős hatékonyság-növekedés érhető el.

Ennek alapján a GVH javasolja a hiteltermékek kapcsán is javasolt összehasonlító weblap működtetését folyószámla termékek esetén is, valamint az ügyintézés egyszerűsítése érdekében a számlákhoz kapcsolódó csoportos beszédési megbízások automatikus átirányítását folyószámla-váltás esetén.

Az ágazati vizsgálat összefoglalója, részletes javaslatok és a teljes szöveg olvasható a GVH honlapján: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=71&m5_doc=5674&m81_act=10

Budapest, 2009. február 9.

Gazdasági Versenyhivatal
Kommunikációs Csoport

További információ:

Mihálovits András

Gazdasági Versenyhivatal

cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.

levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036
tel: +36-30 618-6618
email: Mihalovits.Andras@gvh.hu
<http://www.gvh.hu>